

Rogha na dtuath Teallach nEachach

[McKenna, L.: *The book of Magauran*, Dublin, 1947, poem 10]

Giolla Na Naomh Ó hUiginn .cc.

1 Rogha na dtuath Teallach n-Eachach
oirrdheirc a theisd go Teach nDuinn;
is é an deaghfhonn sona síthe
rogha fearann gcríche Cuinn.

2 Innte a-tá an tiobra as dtig Sionann
sruth as uaisle i n-Inis Fháil;
dá donnphurt finnishreabh na bhféarchrann
inbhear longphort dtréanchlann dTáil.

3 Teallach n-Eachach is é a chomharc
Ceann Cruaiche, cairthe na n-éacht,
cloch gar iarr gach duine deaghuair
ar fiadh Muighe sreabhúair Sléacht.

4 Síoth Éadaoine is innte tarla
Tulach Cosgair na gcon ngarg,
fál noichtchleath bhfraoichreann bha fianbhruach
gaoithBheann Choilceach fhiadhluath ard.

5 Don chath gar thoit Conall Cearnach
cosgar Oilealla an uair rug
a ghoin fa baoithréim don bheithir;
ag soin aoinchéim teichidh tug.

6 N-a urdail féin d'fhearann Éireann
is é magh magh as mhó nós
is é gleann sona as fhearr ógbha,
rogha gleann na Fódla fós.

7 Airgidh gach oireacht fa thimcheall
Teallach n-Eachach fhuilngeas doirr;
tre Mhagh bhFáil teagar dá thogha
leagar dháibh rogha agus roinn.

8 Is fiu rígh nó rogha thaoisigh
gach taoiseach aca - is í ar mbreath;
rún a chridhe an fhéile d'fhoghlaim
fine as réidhe ag comhrainn chreach.

9 Fiu taoiseach i ngach thuaith eile
gach óglách oiltear n-a tír;
[gin gurbh] eadh fós is fear saidhbhir

ar nós gach fear daidhbhir dhíbh.

10 Brian Breaghach fa breaghdha longphort
budh lór d'aoinfhear dh'inghin Duilbh;
ní fhuair tóir dá dtargaidh comha
ag argain shlóigh bhrogha Buidhbh.

11 Do bhí sáith gach airdríogh d'oighre
aige do mhac - móide a ghnaoi;
mac is buaidh ngliadh ar a ghormgháibh
fuair Brian do chongbháil a chraoi.

12 Tomás mhac Briain na mbreath ndíreach
dreagan Gabhraidh gan ghrádh séad
[ní shaoileadh] gan arm dá oighidh
dá maoidheadh badhbh Oiligh dh'éag.

13 Teist a biodhbhadh ar bhaidhbh gCruachan
- creidim féin guru fíor dháibh -
gé fhuair bás ón éag n-a éanar
nír fhás céad re ngéabhadh ghráin.

14 Nír chruthaigh Críosa do chloinn Ádhaimh
éanduine ar nar innill sás.
ní hé cleath Annla n-a aonur
neach tarla i mbaoghul gan bhás.

15 An foghlaidh ro ghon ghéig bhFánad
fir Bhréifne is beag nachar mharbh;
dursan nar thoit it éag dh'aonghuin
do loit céad d'fhaobhraibh gan arm.

16 An t-eineach, a oide múinte,
do mharbh cumha chraoibhe Gréag;
biaidh go bráth ar ndula an deighfhir
ar chách cumha an einigh d'éag.

17 Tugadh cuireadh go cath mBréifne
dá bhreith suas tar sluagh na bpian
breith í Eirce is-teach ó tugadh,
breath as cheirte rugadh riamh.

18 Dul lé is gan anadh n-a héagmhais,
a aos dána, a-deirim ribh,
an éigse i gcomhair a caithmhe
conair téidse a haithle an fhir.

19 Nós saoghalta, sásadh neamhdha,
do-ní an t-eineach d'onchoin Liag;

duasa rann Tómas ar talmhain
sólás thall dá anmain iad.

20 D'fhíon chorcra, do cheolaibh binne,
tre bhaidhbh dTeamhrach tugadh fuath;
mó gráin im gháire ná im ghola
gá mhnáibh táidhe ar ndola í Dhuach.

21 Rob ó Duach Galaigh géag Raighleann
rob ó Ruairc nach roichim d'fhios;
cuibhreann dom ré rug ó DuachRuairc
mar thug mé luathchuart fa lios.

22 Ós chionn gach bhaile sa Bhréifne
do bhaidhbh Chliach budh chumtha leacht
nír fhuráil leam an tann torchair
ceall fa gach mball d'onchoin Fheart.

23 An onóirse ar n-éag na flatha
fada bhias gan a buain dé;
a-tá an lá do-chuaidh ó Craoidhe
uaim mar lá saoire go sé.

24 Mairidh fós fuigheall dá bheodhacht
ag baidhbh Dhean do dhiongbhadh chéad;
ní lamh daol re gráin a ghaigidh
taobh í Tháil d'aicsin ar n-éag.

25 Do-niad altóir d'áit gach leabtha
ar loigh ó Cais na gcolg mbreacht;
fa gach teampall an tann teagar
teanchar ann leagar dá leacht.

26 I ngach crích dar thaisdil Tomás
talamh naomh do-ní don chriaidh,
acht sleachta bróg gríbh Gabhra
gan fhód fíre i mBanbha Bhriain.

27 Más fhíor nochon aghann peacthach
pian mhór a-muigh agus tall;
dul a clí ar ndula d'ó Dháire
is í cumha as áille ann.

28 Cíos agus cáin cheinéal mBréanainn
do bhíodh chuige gach re gcuart;
leomhan Breagh do thruaill na tíre
suaill nar bhean ríge d'íbh Ruairc.

29 Fear ríoghtha is aithríoghtha airdríogh

ua Samhradháin slios mar thuinn
- mór créachta feirge na flatha -
meirge séanta catha Cuinn.

30 Cé dearaid cách éag re hadhart
d'onchoin Raighleann rug gach buaidh,
ní fhuair sinn cás mar ó gCréidhe,
bás do rinn na féile fuair.

31 Ollamhain agus aos dána
fa dhreagan gCruachna an chnis ghil
do bhí ag triall a curp d'ú Chathail
lucht gliadh nó tachair n-a thigh;
mar tá géag Eine n-a aonur
créad eile an saoghul acht sin ?

32 Téid mar do-chuaidh is na craobhaibh
cumha í Bhloid i mbarraibh dias,
go lá an bhráith gan tubha im Thómás
cumha cháich ar brónfhás bhias.

33 Mág Shamhradháin mhac Briain Bhreaghaigh
an Bhréifne ó bhás bun ós chionn;
ní fhuair sgol ag teachta thríthe
acht leabtha brogh bhfíthe bhfionn.

34 Budh oilithrigh ar éis Thomáis
a theaghlach ag triall don Róimh;
dá dhíoth rugadh crodh gach croise
tugadh cor coise don chóir.

35 Faolchoin ar faithcheadhaibh teampal,
tuile feoir ag falach ród,
ar aighthibh [sealbh] do ás ainneamh,
feadhbh ó bhás gach ainnear óg. Rogha.

36 Rogha na n-Aodh Aodh Ó Domhnaill
ag díoth chníoht fa cródha a lámh;
ó ghleo arm ní dheachaidh Danar,
nír sheachain badhbh Aghar ágh .R.

37 Aonghus mhac Aonghuis Ua Domhnaill
do dhlighfinn éag ar n-éag dó;
mo lá brátha a bheith fan aonúir
go gcleith Rátha craobhúir Chró. Rogha.

38 Tomultach na dtachar meinic
Mac Diarmuda dorrdha an mac;
do fháisg as a bhun fras fola

a bhas ag cur fhogha i n-at. Rogha

39 Rogha ar litreach leathainm Muire
máthair Chríosa fan chuing as mhó;
leath a hanma ó ghairm na glóire
tarla dh'ainm na hóighe ar ó. Rogha

40 Ní bean rug ragha na dtaircheas,
ní taircheas fir flaith na ród;
ar ghein uaibhse ar chum [gach] cláirneamh
uaisle ó bhunn bháingheal a bhróg.